

histerezy bezrobocia próbuje wytłumaczyć utrzymanie się bezrobocia w okresie wzrostu gospodarczego. Efekt obniżania potencjału pracowników długo pozostających bez pracy doprowadza do dualizacji rynku pracy.

Bibliografia

1. Snowdon, B. Współczesne nurty teorii makroekonomii [Text] / B. Snowdon, H. Vane, P. Wynarczyk. – Warszawa : wyd. PWN, 1998. – 340 s.
2. Kwiatkowski, E. Bezrobocie. Podstawy teoretyczne [Text] / E. Kwiatkowski. – Warszawa : wyd. PWN, 2002. – 204 s.
3. Bieńkowski, W. Przyszłość integracji europejskiej – konkurencyjność i rynki [Text] / W. Bieńkowski, S. Bukowski, G. Olszewska. – Warszaw : wyd. CeDeWu, 2012. – 174 s.
4. Wojtyna, A. Czy Polsce grozi efekt histerezy? [Text] / A. Wojtyna // Gospodarka narodowa. – 1994. – № 9.
5. Layard, R. Unemployment. Macroeconomics performance and the labour market. Ch.5: Job Search: the duration of unemployment [Text] / R. Layard, S. Nickel, R. Jackman. – Oxford University Press, 1991.

Логоша Роман

к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця

СУЧАСНИЙ СТАН ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РИНОКУ ОВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ

Вагомим чинником, що визначає основні напрямки подальшого розвитку ринку овочевої продукції України, є стан та тенденції розвитку світового ринку овочів. Нині світовий ринок овочів розвивається під дією наступних факторів: загострення продовольчої безпеки у багатьох країнах світу, що зумовлює підвищену увагу до овочів як одного із основних продуктів харчування з боку міжнародних організацій, глобалізація сільського господарства внаслідок пом'якшення торговельних бар'єрів, посилення ролі споживача та конкуренції на ринку овочів, підвищення вимог споживачів до якості кінцевої продукції, впровадження інноваційних розробок у діяльність з виробництва сільськогосподарської продукції. Це в свою чергу впливає на підвищення ефективності виробництва овочів, поглиблення процесу вертикальної інтеграції та активізацію партнерських відносин [1, с. 48].

Україна входить до числа провідних світових виробників овочів. Частка України у світовому виробництві овочів у 2015 році склала 1%. Українська

зовнішня торгівля свіжими овочами демонструє, що ми маємо у 2015 році перше позитивне сальдо за останніх 10 років. Так, експорт свіжих овочів у 2015 році склав 97,4 млн. дол. США, а імпорт 62,8 млн. дол. США. Товарна структура експорту-імпорту свіжою овочевою продукцією показує, що за 2000-2015 рр. обсяги експорту зросли у 7,3 рази, а обсяги імпорту – 10,3 рази (рис. 1).

Рис. 1. Експорт-імпорт свіжих овочів у 2005-2015 роках, млн. дол. США

Джерело: побудовано за даними державної служби статистики України [2]

Проте обсяги експорту свіжих овочів за останні роки дещо знизилися через зменшення поставок в Росію і на європейські ринки. Це зменшення частково компенсувало збільшення поставок у країни СНД, хоча частка їх припадає на приховані поставки до РФ.

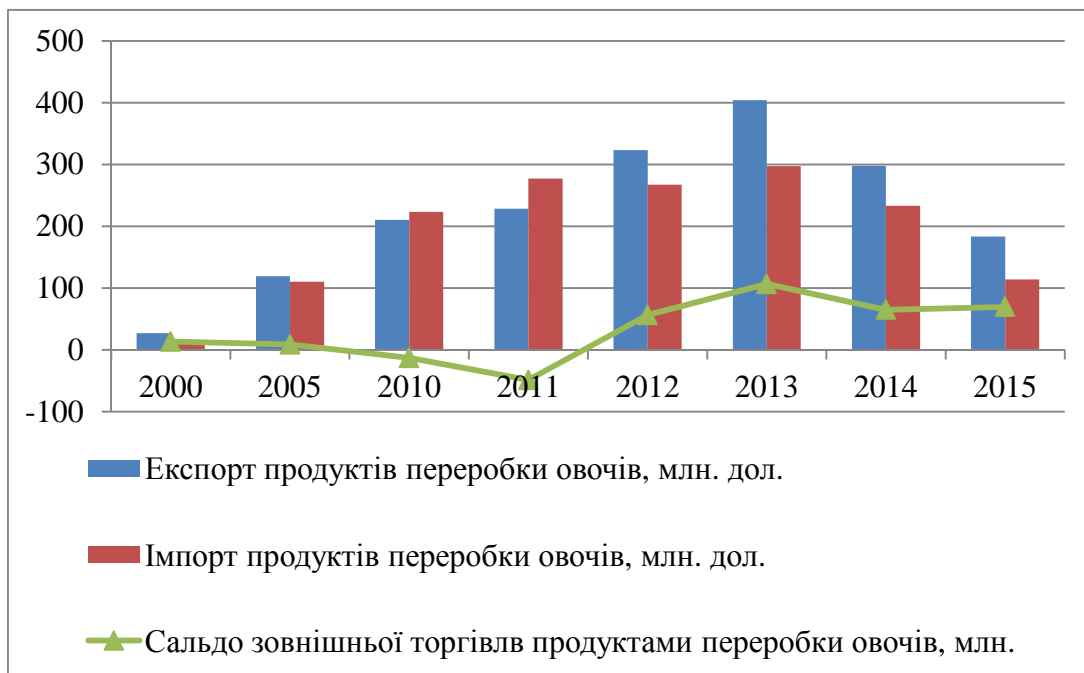
Для утримання існуючих позицій торгівлі овочевою продукцією та подальшого їх розширення на міжнародній арені, вітчизняним аграрним товаровиробникам необхідно постійно вкладати грошові ресурси у підвищення ефективності діяльності, запровадження інноваційних технологій з виробництва конкурентоспроможної овочевої продукції.

Труднощі із забезпеченням ринку свіжою овочевою продукцією протягом 2015 року створило сприятливі умови для міжнародної торгівлі та сприяло глобальній інтеграції в секторі свіжих овочів. Разом з тим, в Україні більша частина овочів виробляється для споживання на внутрішні ринки, а на міжнародному ринку продається лише 4,4% світового виробництва овочів.

Експорт традиційно представляв малу частку ринку свіжих овочів, здебільшого через торговельні бар'єри та технічні труднощі і витрати на перевезення на великі відстані. Проте лібералізація торгівлі, яка

впроваджується СОТ, а також через регіональні торговельні угоди розширила ринковий доступ та забезпечила необхідні механізми для боротьби з торговельними бар'єрами, такими, як необґрунтовані санітарні та фітосанітарні обмеження.

В Україні у торгівлі овочевою продукцією характерним є незначний об'єм експорту свіжої овочевої продукції, що робить цей ринок дуже вразливим та нестабільним. Причиною такої ситуації є відсутність у більшості виробників технологій післязбиральної доробки, зберігання й упакування продукції, які б відповідали вимогам часу і закордонних покупців. Крім цього, велика частина овочевої продукції (86%) виробляється в господарствах населення, а кількість професійних виробників овочевої продукції залишається незначною, що утруднює формування оптових партій однорідної за якістю овочевої продукції. Недосконале законодавство з регулювання експортних операцій з овочевою продукцією, пов'язане з відсутністю чіткої системи сертифікації господарств, яка входить до світових стандартів якості та норм безпеки продуктів харчування. Також причинами низького рівня експорту з України є нестабільна економічна ситуація в державі, яка впливає на ефективність овочевого ринку, який у свою чергу залежить від раціонального поєднання виробництва, переробки, зберігання і реалізації овочів. Наявна система ціноутворення в овочепродуктовому підкомплексі країни не забезпечує саморегулювання, оскільки не створює паритетності у міжгалузевому обміні й за суттю є гальмом розвитку галузі.

**Рис. 2. Експорт-імпорт продуктів переробки овочів
у 2000-2015 роках, млн. дол. США**

Джерело: побудовано за даними державної служби статистики України [2]

У розвинутих країнах споживання продуктів переробки овочів часто становить більше половини загального обсягу споживання овочів. В Україні споживання продуктів переробки овочів становить незначну частку. Поряд з цим Україна є перспективним постачальником продуктів переробки овочів на зовнішній ринок. Останні чотири роки сальдо зовнішньої торгівлі продуктами переробки овочів є позитивним (рис. 2). Варто також зазначити, що вартість експортно-імпортних операцій продуктами переробки овочів є більшою у два рази за вартість експортно-імпортними операціями свіжими овочами.

Висновки. В останні роки галузь овочівництва держави демонструє позитивну динаміку як у відношенні виробництва, так і експортного потенціалу овочевих культур. Це дає реальну можливість Україні розширити ринки збуту та закріпитися на нових. Перед вітчизняними товаровиробниками відкриваються великі перспективи на світовому ринку овочів у зв'язку з збільшенням чисельності населення в світі, дефіцитом продовольства та відсутністю можливостей розширювати посівні площі та нарощувати продуктивність сільського господарства в основних аграрних країнах.

Список використаних джерел

1. Близький, Р. С. Аналіз експортно-імпортних обсягів продажу овочів в Україні [Текст] / Р. С. Близький // Економіка, менеджмент, підприємництво: зб. наук. пр. СНУ ім. В. Даля. – 2012. – № 24(1). – С. 46-52.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

Мантула Уляна

студентка

Науковий керівник: д.е.н, професор Пархомець М.К.

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

ОБЛІК І АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ

Сільське господарство відіграє особливе місце в економічному розвитку країни. Це одна з основних галузей народного господарства, яка забезпечує виробництво харчових продуктів і є найпершою умовою розвитку суспільства. Продукти сільського господарства і промислові товари, що виробляються із сільськогосподарської сировини, становлять 75% фонду народного споживання.

Україна аграрна країна. Географічне розташування держави дуже сприятливе для вирощування різних сільськогосподарських культур.